

**Центральний державний архів-музей
літератури і мистецтва України**

Фонд № 748

Опис № 1

**Сиротюк
Микола Йосипович**
(1915 – 1984),
український літературознавець і письменник

1943 – 1980

(крайні дати документів)

Зміст

Од. зб.

Передмова

Список скорочень

Іменний покажчик

I. Творчі матеріали	1 – 14
II. Записні книжки	15 – 21
III. Листи Сиротюка М.Й.	22 – 29
IV. Листи до Сиротюка М.Й.	30 – 46
V. Матеріали до біографії Сиротюка М.Й.	47 – 54
VI. Матеріали, зібрані Сиротюком М.Й. для своїх робіт та з тем, що його цікавили	55
VII. Матеріали про Сиротюка М.П.	56 – 64
VIII. Образотворчі матеріали	65 – 82

Описи 1, 1 пр. первинного розбору. 83

Додаток № 1 – список літератури.

Передмова

Сиротюк Микола Йосипович, український літературознавець і письменник, народився 9 липня 1915 року в селі Теклівка Крижопільського району Вінницької області в селянській родині.

Навчався в Тульчинському технікумі політосвіти. В 1941 році закінчив історичний факультет Одеського університету.

На початку Великої Вітчизняної війни добровільно пішов на фронт. Був двічі поранений. Нагороджений медалями.

Після демобілізації з армії в 1948 році працював інспектором шкіл Одеського обласного відділу народної освіти, вчителював, завідував сектором агітації Одеського обкому КПУ.

В 1952 році закінчив аспірантуру по кафедрі української літератури в Одеському педагогічному інституті, захистив кандидатську дисертацію. Викладав українську літературу в Одеському педагогічному інституті, працював старшим науковим співробітником Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР, в Київському театральному інституті та університеті.

Доктор філологічних наук, професор. Член СП СРСР з 1953 року.

В 1947 році Сиротюк М.Й. почав друкувати в пресі свої рецензії та статті на історичні теми. Першою книжкою літературознавця і письменника була монографія «Микола Трубляїні» (1956 р.). Потім вийшли книжки «Українська історична проза за 40 років» (1958 р.) та «Іван Микитенко» (1959 р.). Сиротюк М.Й. також є автором літературно-критичних праць «Український радянський історичний роман» (1962 р.), «Зінаїда Тулуб» (1968 р.), збірки оповідань «На дорогах тернистих» (1961 р.), романів «Побратався сокіл» (1964 р.), «Забіліли сніги» (1970 р.), «На крутозламі» (1980 р.), повістей «Сестра» (1960 р.), «Серце кликало» (1971 р.).

Помер Сиротюк М.Й. 29 жовтня 1984 року.

В 1980 році Сиротюк М.Й. передав свої документальні матеріали на державне зберігання до Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва УРСР. Під час прийому документів були укладені описи первинного розбору № 1 на 73 одиниці зберігання та № 1 продовження на 9 одиниць зберігання. В 2010 році описи надійшли на переробку та вдосконалення, внаслідок яких був укладений опис № 1 на 83 одиниці зберігання за 1943 – 1980 роки.

Розділ творчих матеріалів представлений романами «Побратався сокіл», «Забіліли сніги», повістю «Серце покликало», збіркою оповідань «На дорогах тернистих», літературно-критичним нарисом «Олександр Соколовський». Серед творчих матеріалів є дослідження про життя Грабовського П.А. в засланні, рецензія на книгу Іщука А. «Павло Тичина», передмова до трилогії Ле І. «Хмельницький», післямова до трилогії Старицького М. «Богдан Хмельницький», а також розділ до книги «Історія української радянської літератури», написаний у співавторстві з Крижанівським С.А.

Другий розділ опису представлений записними книжками з замітками про подорож до Австрії та по місцях гайдамацького руху, з виписками із Літописів Величка С., Грабянки Є., «Самовидця» та ін. джерел, а також з записами літературного характеру.

Розділ листування представлений листами Сиротюка М.Й. Борщевському В.М., Грабовському Б.П., Мельничуку Ю.С., Морозу М.О., Солодусі М.С., Храбану Г.Ю., а також листами до Сиротюка М.Й. Вишневського Д.К., Гетьмана В.П., Гурія І.О., Малика В.К., Тобілевича А.Ю., Трублаїні Є.Я. та інших дописувачів.

У розділі «Матеріали до біографії Сиротюка М.Й.» зберігаються карточка кандидата в члени СП СРСР, посвідчення делегата VI конференції Київської міської організації товариства «Знання», мандат делегата VI з'їзду письменників України, листи до Сиротюка М.Й. редактора видавництва «Молодь» Соболя І. та директора Книжкової палати УРСР Скачкова В. з творчих питань, замітка до 50-річчя з Дня народження Сиротюка М.Й. та ін. матеріали.

Розділ зібраних матеріалів невеликий. В ньому відклалися спогади Грабовських Б.П. і Л. «Из воспоминаний А.Н. Лукьяновой-Гробовской».

На зберігання також передана частина матеріалів про фондоутворювача. Це рецензії Хижняка А.Ф. і Кобилецького Ю.С. на книгу «Українська історична проза за сорок років», Дузя І.М. на книгу «Микола Трублаїні», Калениченка Н.Л. на повість «Серце кликало», Кисельова Й.М. на рукопис «Іван Микитенко», Острика М.М. на нарис «Микола Трублаїні», анотація Махновця Л. до роману «Побратався сокіл» та інші матеріали.

Розділ образотворчих матеріалів представлений індивідуальними фотографіями Сиротюка М.Й., а також його фотографіями в групі з рідними, студентами ОДП та молодими літераторами, земляками Грабовського П.А. і Трублаїні М.П., Білодідом О.І., Вервесом Г.Д., Сіренком П.М., Юренком О. та іншими діячами української літератури. Серед образотворчих матеріалів також є фотокопія дружнього шаржу на Сиротюка М.Й., Сиваченка М., Масенка О.Є., фотопортрети Зезюка К.В. і Рябого М.В. Завершують розділ образотворчих матеріалів фотографії картин і скульптури невстановлених авторів.

В процесі роботи над матеріалами фонду було переформовано справи, перескладено заголовки, проведено технічне оформлення одиниць зберігання.

Перероблені описи приєднані до фонду на правах останньої одиниці зберігання.

Документи в розділах та підрозділах систематизовані за хронологією, листування – за абеткою прізвищ адресатів та кореспондентів.

До опису складено науково-довідковий апарат : зміст, передмову, список скорочень, іменний покажчик.

Фізичний стан документів задовільний.

Список скорочень

АН -	Академія наук
б/д -	без дати
газ. -	газета
журн. -	журнал
ім. -	імені
ін. -	інші
КДПІ -	Кіровоградський державний педагогічний інститут
КДУ -	Київський державний університет
КПУ -	Комуністична партія України
м. -	місто
маш. -	машинопис
обл. -	область
ОДПІ -	Одеський державний педагогічний інститут
оп. -	опис
пр. -	продовження
р. -	рік
рос. -	російська
рук. -	рукопис
СП -	Спілка письменників
СРСР -	Союз Радянських Соціалістичних Республік
УРСР -	Українська Радянська Соціалістична Республіка

Іменний покажчик

Од. зб.

Адамович	30
Білодід О.І.	74
Борщевський В.М.	22
Величко С.	16
Вервес Г.Д.	77
Вишневецький Д.К.	31
Гетьман В.П.	32
Грабовська Л.	55
Грабовський Б.П.	23, 55
Грабовський П.А.	9, 10, 71
Грабянка Є.	16
Гуржій І.О.	33
Дузь І.М.	59
Жук Н.Й.	74
Заєко Й.В.	34
Засенко О.Є.	79
Зезюк К.В.	80
Іщук А.	11
Калениченко Н.Л.	60
Кашуба М.А.	64
Кисельов Й.М.	61
Кобилецький Ю.С.	57
Кононенко П.П.	74
Крижанівський С.А.	14
Ле І.	12
Лук'янова-Грабовська А.Н.	55
Малик В.К.	35, 77
Махновець Л.	58
Мельничук Ю.С.	24, 36
Микитенко І.	61
Мороз М.О.	25, 37
Овчаренко О.І.	38
Острик М.М.	62
Петров С.М.	39
Плющ П.П.	74
Рильський М.Т.	17
Рябий М.В.	81
Свідер	75
Семчинський С.В.	74
Сиваченко М.	79
Сіренко П.М.	74
Скачков В.	52
Скорський	75
Соболь І.	48
Соколовський О.	8
Соколовський-Руденко Т.С.	40
Солодуха М.С.	26
Старицький М.	13

Тимошенко П.Д.	74
Тичина П.Г.	11
Тобілевич А.Ю.	41
Трублаїні Є.Я.	42
Трублаїні М.П.	42, 59, 62, 78
Устенко М.Г.	43
Федосєєв І.Є.	44
Хижняк А.Ф.	56
Храбан Г.Ю.	27
Юренко О.	77

Затверджено
рішенням експертно-перевіральної
комісії ЦДАМЛМ України
Протокол № 7 від 27.07.2010 р.

ФОНД № 748

Сиротюк
Микола Йосипович
(1915 – 1984),
український літературознавець і письменник

ОПИС № 1
справ постійного зберігання

1943 – 1980
(крайні дати документів)

Надходження згідно з актом № 82 від 26.05.1980.

№ пп	Заголовок справи	Дати документів	К-сть док.	К-сть арк.	Прим ітки
	I. Творчі матеріали Романи, повісті				
1.	«Побратався сокіл». Роман. Маш. з авторською правкою.	[1964]	1	242	
2.	«За мурами, за ґратами». Перша книга трилогії «Забіліли сніги» Маш. з авторською правкою.	1964 – 1969	1	222	
3.	«Пролісок». Друга книга трилогії «Забіліли сніги». Маш. з авторською правкою.	1964 – 1969	1	199	
4.	«Біль у серці». Третя книга трилогії «Забіліли сніги». Маш. з авторською правкою.	1964 – 1969	1	136	
5.	«Біль у серці». Уривки з роману. Рук., маш.	б/д	3	22	

№ пп	Заголовок справи	Дати документів	К-сть док.	К-сть арк.	Примітки
6.	«Серце кликало». Повість. Рук., маш. з авторською правкою. Оповідання, нариси	5 грудня 1969	1	110	
7.	«На дорогах тернистих». Збірка оповідань. Книга з авторською правкою.	1961	1	147	
8.	«Олександр Соколовський». Літературно-критичний нарис. Маш. з авторською правкою. Дослідження, рецензії	[1968]	1	48	
9.	«Місцями заслання Павла Грабовського». Дослідження. Маш. з авторською правкою.	серпень 1962	1	60	
10.	«Життя П. Грабовського в Якутії». Дослідження. Маш. з авторською правкою.	б/д	1	37	
11.	«Нова книжка про Павла Тичину». Рецензія на книгу Іщука А. «Павло Тичина». Маш.	б/д	1	20	
	* * *				
12.	«Трилогія Івана Ле «Хмельницький»» Передмова до видання. Рос. мова. Маш. з правкою автора та Івана Ле.	1970	1	20	
13.	«Трилогія Михайла Старицького «Богдан Хмельницький»». Післямова до видання. Маш. з авторською правкою. * * *	б/д	1	28	
14.	Сиротюк М.Й., Крижанівський С.А. «Література на сучасному етапі». Розділ до книги «Історія української радянської літератури». Маш. з авторською правкою.	1964	1	124	

№ пп	Заголовок справи	Дати документів	К-сть док.	К-сть арк.	Примітки
II. Записні книжки					
15.	З замітками до невстановлених творів.	1957 – 1968	3	97	
16.	З виписками із Літописів Величка С., Грабянки Є., «Самовидця» та ін. джерел.	1958 – 1959	1	48	
17.	З замітками про смерть Рильського М.Т.	1964	1	37	
18.	З нотатками про керівників гайдамацького руху.	1967	1	18	
19.	З записами літературного характеру.	1968	1	30	
20.	З замітками про подорож до Австрії.	1969	1	53	
21.	З замітками про подорож по місцях гайдамацького руху. Додаються фотографії, зроблені під час подорожі.	1970	1	27	
III. Листи Сиротюка М.Й.					
22.	Борщевському В.М.	25 квітня 1973	1	2	
23.	Грабовському Б.П.	1964	2	2	
24.	Мельничуку Ю.С.	1959	1	2	
25.	Морозу М.О.	18 січня 1962	1	1	
26.	Солодусі М.С.	28 червня 1975	1	4	
27.	Храбану Г.Ю.	29 січня 1967- 15 грудня 1970	4	14	
28.	Читачам із м. Шпиків Вінницької обл.	2 липня 1969	1	2	
29.	Невстановленій особі.	14 вересня 1975	1	1	

№ пп	Заголовок справи	Дати документів	К-сть док.	К-сть арк.	Примітки
	IV. Листи до Сиротюка М.Й.				
30.	Адамовича.	30 грудня 1962, 28 лютого 1963, б/д	3	4	
31.	Вишневіського Д.К.	4 грудня 1952 – 2 липня 1954	3	6	
32.	Гетьмана В.П.	7 жовтня 1976, б/д	2	3	
33.	Гуржія І.О.	26 червня 1952, 22 листопада 1952	2	3	
34.	Зазеко Й.В.	25 лютого 1963 – 28 жовтня 1963	7	25	
35.	Малика В.К.	17 березня 1971 – 9 червня 1977	3	5	
36.	Мельничука Ю.С.	13 квітня 1963	1	1	
37.	Мороза М.О.	6 лютого 1962, 12 вересня 1962	2	3	
38.	Овчаренка О.І.	20 жовтня 1962, б/д	2	3	
39.	Петрова С.М.	12 жовтня 1962	1	2	
40.	Соколовського-Руденка Т.С.	12 квітня 1964	1	2	
41.	Тобілевича А.Ю.	30 січня 1976	1	2	
42.	Трублаїні Є.Я., матері Трублаїні М.П.	б/д	1	2	
43.	Устенка М.Г.	квітень 1964	1	2	
44.	Федосєва І.Є.	26 грудня 1977	1	9	

№ пп	Заголовок справи	Дати документів	К-сть док.	К-сть арк.	Примітки
45.	Учителів м. Могилів-Подільського Вінницької обл.	20 жовтня 1964	1	2	
46.	Читачів. V. Матеріали до біографії Сиротюка М.Й. Особові документи	22 травня 1957 – 28 лютого 1979, б/д	25	53	
47.	Кандидатська карточка № 1927 кандидата в члени СП СРСР. Матеріали творчої, службової та громадської діяльності	1953	1	4	
48.	Лист до Сиротюка М.Й. редактора видавництва «Молодь» Соболя І. з творчих питань.	13 серпня 1954	1	1	
49.	Тимчасове посвідчення № 194 делегата VI конференції Київської міської організації товариства «Знання» УРСР.	1966	1	1	
50.	Запрошення на V пленум Правління Київської міської організації товариства «Знання» та постанова пленуму «Про стан та завдання пропаганди літератури й мистецтва в ювілейному 1967 році».	17 лютого 1967	2	5	
51.	Білет № 5 почесного члена літературно-краснознавчого товариства Шпиківської середньої школи.	12 червня 1969	1	2	
52.	Лист до Сиротюка М.Й. директора Книжкової палати УРСР Скачкова В. з творчих питань.	6 квітня 1971	1	1	
53.	Мандат № 353 делегата VI з'їзду письменників України. Матеріали про відзначення ювілеїв	1971	1	1	
54.	«Микола Сиротюк». Редакційна замітка до 50-річчя з Дня народження. Вирізка з журн. «Дніпро».	1965	1	1	

№ пп	Заголовок справи	Дати документів	К-сть док.	К-сть арк.	Примітки
	VI. Матеріали, зібрані Сиротюком М.Й. для своїх робіт та з тем, що його цікавили				
55.	Грабовські Б.П. і Л. «Из воспоминаний А.Н. Лукьяновой-Грабовской». Спогади. Маш. з помітками Сиротюка М.Й.	б/д	1	5	
	VII. Матеріали про Сиротюка М.Й.				
56.	Хижняк А.Ф. Рецензія на книгу Сиротюка М.Й. «Українська історична проза за сорок років». Маш. з правкою.	27 березня 1957	1	8	
57.	Кобилецький Ю.С. Рецензія на рукопис Сиротюка М.Й. «Українська історична проза за сорок років». Маш. з правкою.	14 травня 1957	1	6	
58.	Махновець Л. «Микола Сиротюк «Побратався сокіл»». Анотація до роману. Маш.	4 жовтня 1964	1	1	
59.	Дузь І.М. «Образ пристрасного патріота». Рецензія на книгу Сиротюка М.Й. «Микола Трублаїні». Вирізка з газ. «Чорноморська комуна».	б/д	1	1	
60.	Калениченко Н.Л. Рецензія на рукопис повісті Сиротюка М.Й. «Серце кликало». Маш. з правкою.	б/д	1	4	
61.	Кисельов Й.М. Рецензія на рукопис Сиротюка М.Й. «Іван Микитенко». Копія. Маш. з правкою.	б/д	1	5	

№ пп	Заголовок справи	Дати документів	К-сть док.	К-сть арк.	Примітки
62.	Острик М.М. Рецензія на критико-біографічний нарис Сиротюка М.Й. «Микола Трублаїні». Маш. з правкою.	б/д	1	7	
	* * *				
63.	«Миколі Йосиповичу Сиротюкові». Вірш-жарт від студентів-випускників КДУ ім. Т.Г. Шевченка. Рук. з поміткою Сиротюка М.Й.	25 грудня 1971	1	1	
	* * *				
64.	Лист до редакції газети «Друг читача» Кашуби М.А. з проханням надати відомості про видання роману Сиротюка М.Й. «Задзвонили в усі дзвони».	18 серпня 1973	1	2	
	VIII. Образотворчі матеріали				
	Фотографії Сиротюка М.Й.				
65.	Портретні. Оригінали.	1943 – 1970-і	9	9	
66.	Індивідуальна під час виступу в КДПІ. Копія.	23 грудня 1965	1	1	
67.	Індивідуальні під час відпочинку. Оригінали, копії.	1966 – 1970-і	6	6	
68.	Індивідуальні під час відвідин батьківщини. Оригінали, копії.	28, 29 серпня 1970	4	4	
	Фотографії Сиротюка М.Й. в групі				
69.	З рідними. Оригінали, копії.	травень 1956 – листопад 1973	5	6	
70.	Зі студентами ОДПІ та молодими літераторами. Оригінал, копія.	18 листопада 1952, 19 квітня 1974	2	3	
71.	З земляками Грабовського П.А. під час поїздки на батьківщину поета. Оригінали, копії.	серпень 1964	4	4	

№ пп	Заголовок справи	Дати документів	К-сть док.	К-сть арк.	Примітки
72.	З учителями історії та літератури під час екскурсії по місцях гайдамацького руху.	вересень 1964	6	6	
73.	З невстановленими особами під час поїздки до м. Кіровограда. Копія.	1965	1	1	
74.	З Плющем П.П., Жук Н.Й., Тимошенком П.Д., Семчинським С.В., Сіренком П.М., Білодідом О.І., Кононенком П.П. Оригінали, копії.	5 червня 1967 – 1971	4	4	
75.	З дружиною, родиною Свідерів та Скорським під час поїздки до м. Кам'янець-Подільського. Оригінали, копії.	15 серпня 1968	3	3	
76.	З радянськими письменниками під час поїздки до Австрії. Оригінали, копії.	червень 1969	3	3	
77.	З Вервесом Г.Д., Юренком О. на святкуванні 50-річчя Малика В. Оригінали, копії.	20 лютого 1971	4	4	
78.	З земляками Трублаїні М.П. під час відкриття музею письменника. Копія.	б/д	1	1	
	* * *				
79.	Автор невстановлений. Дружній шарж на Сиротюка М.Й., Сиваченка М., Засенка О.Є. Фотокопія.	б/д	1	1	
	* * *				
80.	Фотопортрет Зезюка К.В. Оригінал.	1962	1	1	
81.	Фотопортрет Рябого М.В. Копія.	28 жовтня 1965	1	1	
	* * *				
82.	Фотографії картин і скульптури невстановлених авторів. Фотокопії.	б/д	11	11	

№ пп	Заголовок справи	Дати документів	К-сть док.	К-сть арк.	Примітки
83.	* * * Опис 1 і 1 пр. первинного розбору.	8 серпня , 21 жовтня 1980	2	11	

В даний опис № 1 з № 1 по № 83 внесено 83 (вісімдесят три) одиниці зберігання – 181 (сто вісімдесят один) документ на 2016 (двох тисячах шістнадцяти) аркушах.

Опис склала :

Начальник відділу довідкового апарату
та обліку документів
15.07.2010 р.

О.В. Ловчинська

Прийнято на державне зберігання до архіву-музею 83 (вісімдесят три) одиниці зберігання – 181 (сто вісімдесят один) документ на 2016 (двох тисячах шістнадцяти) аркушах.

Документи передала :

Начальник відділу довідкового апарату
та обліку документів
15.07.2010 р.

О.В. Ловчинська

Документи прийняла:

Головний спеціаліст
24 січня 2011 р.

Т. М. Снежкова

Додаток № 1
до опису № 1
фонду № 748

Список літератури
переданої до ЦДАМЛМ України згідно з актом
№ 82 від 26.05.1980.

№№ п/п	Автор і назва	Кількість прим.	Інв. №	Примітки
1	2	3	4	5
1.	Сиротюк М. Забіліли сніги: Роман. – К.: Дніпро, 1975.	1	2408а	з дарчим написом
2.	Сиротюк М. Зінаїда Тулуб: Літературно- критичний нарис. – К.: Рад. письменник, 1968.	1	2407а	- « -
3.	Сиротюк М. Іван Микитенко. – К.: Знання, 1958.	1	2405а	- « -
4.	Сиротюк М. Іван Микитенко: Життя і творчість. К.: ДВХЛ, 1959.	1	2410а	- « -
5.	Сиротюк М. Побратався сокіл: Роман. – К.: Дніпро, 1965.	1	2406а	- « -
6.	Сиротюк М. Серце кликало: Повість. – К.: Веселка, 1971.	1	2409а	- « -

Всього до списку внесено 6 (шість) назв літератури у 6 (шести)
примірниках з № 1 по № 6.

Список склала :
27.09.2010

О.С. Алексеєнко,
зав. сектором друкованих видань